

Turpeettomat kasvualustamateriaalit kiinnostivat Lepaan puutarhanäyttelyssä

3.9.2025

Puutarha- ja viheralan ammattilaisille suunnattu Lepaa-näyttely järjestettiin Hattulassa Hämeen ammattikorkeakoulun Lepaan kampusalueella 14.–16.8.2025. Vuosittain elokuussa järjestettävä tapahtuma kokoaa yhteen alan toimijat ja esittelee ajankohtaisia uutuuksia. Tämän vuoden tapahtumassa oli mukana 168 näytteilleasettajaa, ja kolmen päivän aikana kävijöitä oli yhteensä 8 268.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu toimii Turvevapaa ruokaketju -hankkeen päätoteuttajana ja osallistui tapahtumaan omalla messuosastolla (kuva 1).

Kuva 1. Lepaan näyttelyssä SEAMKin osastolla esittelijöinä toimivat Johanna Kivioja, Roosa Rantalainen ja Elina Iivari (kuva: Lepaan oppilaskunta, 2025).

Hankkeessa etsitään ja tutkitaan turvetta korvaavia kasvualusta- ja kuivikemateriaaleja. Osastolla hankkeen SEAMKissa työskentelevät asiantuntijat esittelivät erityisesti hankkeessa toteutettavaa jääsalaatin ja tomaatin taimien kasvatukseen liittyvää kasvualustakoetoimintaa, jossa testataan erilaisia biopohjaisia materiaaleja. Näyttelyvieraat pääsivät omin käsin hypistelemään hankkeessa testattuja materiaaleja, jotka herättivät suurta kiinnostusta (kuva 2). Osastolla vieraili myös SEAMKin agrologikoulutuksista kiinnostuneita henkilöitä.

Kuva 2. Näyttelyvieraat pääsivät tutustumaan hankkeessa testattuihin kasvualusta- ja kuivikemateriaaleihin (kuva: Elina Iivari, 2025).

Perjantaina 15.8. näyttelyssä järjestettiin Katsauksia tutkimuksiin -miniseminaari, jossa myös projektipäällikkö Johanna Kivioja piti hankkeen kasvualustakokeista esityksen ”Turvevapaat kasvualustat toimivat salaatilla” (kuva 3). Esityksessään hän kertoi alustavia kokemuksia ja tuloksia erilaisilla turpeettomilla materiaaliseoksilla tehdyistä kasvualustakokeista. Esityksen jälkeen katsojat esittivät kysymyksiä, joissa pohdittiin kasvuturpeen merkitystä Euroopan markkinoilla sekä mahdollisuuksia löytää Suomesta kasvuturpeen rinnalle myös uusia vientiin soveltuvia materiaaleja.

Kuva 3. Turvevapaa ruokaketju -hankkeen projektipäällikkö Johanna Kivioja sai pitää oman esityksensä Katsauksia tutkimuksiin -miniseminaarissa kukkaloiston ja kuulijajoukon ympäröimänä (kuva: Elina Iivari, 2025).

Kasvuturpeen saatavuus ja puukuidut herättivät keskustelua

Näyttelyvieraiden kanssa keskusteltiin osastolla paljon kasvuturpeen saatavuuden tämänhetkisistä ja tulevaisuuden haasteista. Moni näyttelykävijä totesi, että kuluneen vuoden sateet tulevat näkymään markkinoilla niukkana saatavuutena ja kohoavina hintoina. Tästäkin näkökulmasta uusien materiaalien tutkiminen ja kehittäminen turpeen rinnalle sai kävijöiltä kannatusta: nykyisillä turvetuotantomäärillä pystyttäisiin kattamaan isompi kasvualustavolyymi, mikäli riittävän laadukkaita ja hyviä kasvuominaisuuksia tuottavia materiaaleja löytyy turpeen kanssa seostettavaksi.

Puukuitu nähtiin yhtenä potentiaalisena materiaalina, tosin sen jälkikäyttö puhututti varsinkin niitä messukävijöitä, joilla oli huonoja kokemuksia peltojen typpiravinnetasoista sen jälkeen, kun puupohjaisia materiaaleja esimerkiksi kuivikekäytöstä oli ajettu pelloille. Puupohjaisten materiaalien, kuten toki muidenkin, käytön lisääntyessä onkin ratkottava sekä kuivike- että kasvualustamateriaalien jälkikäyttöön liittyviä mahdollisuuksia ja haasteita, jotta uusista materiaaleista ei muodostu hankalasti käsiteltäviä jätteitä eikä turpeen korvaamisessa päädytä ympäristöasioiden kanssa ojasta allikkoon.

Huoltovarmuus ja ilmastonmuutoksen vaikutukset erottuivat kyselyvastauksissa

SEAMKin osastolla järjestettiin myös näyttelyvierailleen kysely, jossa tiedusteltiin, mihin tutkimus- ja kehitystoimintaa pitäisi suomalaisessa puutarhatuotannossa jatkossa kohdentaa (kuva 4). Kävijöitä pyydettiin ilmaisemaan näkemyksensä pudottamalla helmi eri vaihtoehtoja edustaviin purkkeihin. Tarjolla oli kymmenen erilaista vastausvaihtoehtoa, joista sai valita 1–3. Näyttelyn aikana saatiin yhteensä 212 vastausta, ja kolme selvästi eniten helmiä kerännyttä vastausvaihtoehtoa olivat huoltovarmuus kriisitilanteissa, uusiin tuholaisiin varautuminen sekä sään kestävät uudet lajikkeet. Turvevapaa ruokaketju -hankkeen pääteema eli turvetta korvaavat materiaalit sai näyttelyn aikana viidenneksi eniten ääniä.

Kuva 4. Helmipurkkiäänestyksessä näyttelyvieraat saivat esittää mielipiteensä siitä, mihin heidän mielestään puutarha-alalla pitäisi tutkimus- ja kehitystoimintaa jatkossa kohdentaa (kuva: Elina Iivari, 2025).

Vuonna 2025 ei voitane yllättyä siitä, että ruoantuotantoon oleellisesti liittyvältä puutarha-alalta tärkeimmiksi tutkimuskohteiksi nousivat juuri ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sekä huoltovarmuuteen liittyvät aiheet. Ilmaston lämpenemisen myötä eteläisemmän Euroopan riesat, kuten kehtokoiso ja kasvitautien yleistyminen, ovat jo alkaneet näkyä Suomenkin pelloilla, ja koronaviruspandemian sekä Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset ruokaketjuun tuntuvat edelleen. Joidenkin näyttelyvieraiden kanssa pohdittiin, miten huoltovarmuus kriisitilanteissa olisi pärjännyt vastaavassa kyselyssä vaikkapa vuonna 2019. Olisiko sitä koettu tarpeelliseksi edes nostaa kymmenen äänestysvaihtoehdon joukkoon?

Äänestäminen sekä tarjolla olevat vaihtoehdot herättivät muutoinkin monipuolista ja mielenkiintoista keskustelua. Kokemus kansantalouden nykytilasta heijastui selkeästi siinä, kuinka monet äänestäjät kommentoivat helmiä purkkeihin pudottaessaan äänestävänsä sen puolesta, mikä tukisi heidän omaa työllisyyttään.

Tämä artikkeli on kirjoitettu osana Euroopan unionin osarahoittamaa Turvevapaa ruokaketju -hanketta. Hanketta toteuttavat Seinäjoen ammattikorkeakoulun lisäksi Järviseudun Koulutuskuntayhtymä ja Luonnonvarakeskus.

Lisätietoja hankkeesta: Turvevapaa ruokaketju**Johanna Kivioja**
projektipäällikkö, Turvevapaa ruokaketju -hanke
SEAMK

Roosa Rantalainen
asiantuntija, TKI
SEAMK

Elina Iivari
asiantuntija, viestintä, TKI
SEAMK